

KNJIŽNA POROČILA IN OCENE

PRIPOMBE K »SLOVENSKI BIBLIOGRAFIJI 1945—1947«*

Slovenci nimamo mnogo bibliografskih del, zlasti ne večjega in splošnega obsega. Prav tako kakor v nekaterih drugih panogah kulturnega življenja je tudi v bibliografski bogatejši strokovni in specialni del (razne strokovne, pokrajinske in pod. bibliografije, bibliografije del posameznih avtorjev itd.), medtem ko so splošni pregledi, ki naj bi nam pokazali sliko celotnega našega bibliografskega dela, bolj redki.

Prvi poskus take splošne bibliografije tvori pregled, ki ga je napisal Matija Čop za Safarikovo »Geschichte der slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten«, pripravljen za leto 1826, in ki je slonel na točnih opisih do tedaj izdanih slovenskih knjig. Te Čopove prispevke je objavil Jos. Jireček šele leta 1864.

Sledile so redne bibliografske objave v »Letopisih ozir. Zbornikih Matice Slovenske«, ki so jih sestavljali E. H. Costa, Tomšič Ivan, Perušek Rajko in Slebinger Janko, in so izhajale od 1868 do 1906. V letih 1903—05 je izdala »Slovenska Matica« v treh snopičih »Slovensko bibliografijo za leta 1550 do 1900«, ki jo je sestavil dr. Franc Simonič, a leta 1913 je izšla v isti založbi dr. Janka Slebingerja »Slovenska bibliografija za l. 1907—1912«. Zatem je bilo redno izdajanje te vrste del prekinjeno in, če izvajamo »Slovensko bibliografijo za leto 1929«, ki je izšla kot ponatis dr. Slebingerjevih objav v reviji »Slovenski tisk«, nimamo za dobo od 1913 dalje v celoti zbranih podatkov o slovenskih tiskih.

Iz vseh teh razlogov pomeni izid »Slovenske bibliografije 1945—1947« za nas važen dogodek, in to zlasti še zato, ker zatrjujeta izdajatelj in založnik, da bo bibliografija izhajala odslej redno vsako leto. Če vzamemo k temu še dejstvo, da je v knjižnem načrtu naše Akademije znanosti in umetnosti tudi izdaja slovenske bibliografije za leta 1913—1945 ter nujno potrebnih dodatkov in izpopolnitev k bibliografijam za leta 1550—1912, lahko upravičeno upamo, da bomo v nekaj letih imeli pred seboj popolno slovensko bibliografijo od prve slovenske tiskane besede do današnjih dni.

V tej novi bibliografiji sledi za pripombami in spiskom kratic bibliografski del, ki je razdeljen na periodiko, knjige, muzikalije in dodatke publikacij, tiskanih v LRS v drugih jezikih. Upoštevani so tudi slovenski tiski, izišli izven LRS kakor tudi prevodi slovenskih izvirnikov, ki so uvrščeni vedno za naslovom izvirnika ozir. na njegovem mestu, če je izvirnik starejšega datuma. Ob pomembnejših tiskih so dodani — sedaj sicer še manj popolni — podatki o ocenah in značilnejših poročilih. Bibliografski opis kakor tudi sistem skupin, po katerih so tiski razdeljeni, se opirata na pravila za katalogizacijo, ki so bila objavljena v knjigi »Abecedni imenski katalog«, in na mednarodno decimalno klasifikacijo knjižnih skupin. Zanimivi so strokovni pregledi, statistični podatki, abecedna kazala avtorjev in urednikov periodičnega tiska kakor tudi stvarni register drugega tiska, razen koledarjev in leposlovja. Delo vsebuje za dobo od 9. maja 1945 do konca 1947 opis 222 periodik ter 1462 knjig in brošur.

* »Slovenska bibliografija 1945—1947«. Izdala Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Založila Drž. zal. Slovenije. Sestavila Stefka Bulovčeva, pri določanju in kontroli decimalne klasifikacije pomagal Dušan Ludvik.

Točne so navedbe v uvodnih besedah, da je potreba po publikacijah te vrste čedalje večja. Take preglede terjajo načrtnost našega dela in poleg znanstvenih in študijskih knjižnic, katerih število se je v zadnjih letih povečalo, tudi neprestano se množeče ljudske knjižnice vseh vrst po Sloveniji in Jugoslaviji ter končno vedno številnejši interesi, ki jih potrebujejo. Nujni pa so tudi zaradi naših stikov s tujino, kajti naloga bibliografije je tudi, znova rehabilitirati doma in v svetu našo bibliografsko znanost in književnost, ker sta v letih mačehovskega postopanja z njima, zlasti med obema vojnama, izgubili precej na svojem ugledu.

»Slovenska bibliografija 1945—1947« je sestavljena po znanstvenih vidikih in so ji za osnovo zbirke in zapiski o slovenskih tiskih v najbolj za take namene poklicani ustanovi, t. j. v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Ta nudi te vrste zbiranju znanstveno zanesljivost in popolnost.

Toda, če pregledamo »Bibliografijo« nekoliko natančneje, ugotovimo kmalu, da manjka v njej marsikaj do izpolnitve navedenih pogojev. Zaradi tega se bom pri oceni ustavil malo dlje in opozoril na razne pomanjkljivosti, ki sem jih ugotovil pri branju knjige, a to zgolj z namenom, da že zdaj ob pričetku novih izdaj pripomorem k točnosti, natančnosti in znanstveni zanesljivosti takega prizadevanja. Pripombe sem razporedil v posebne skupine po njih vrsti in značaju.

1. Že datum »9. maj 1945« kot datum osvoboditve Ljubljane ni povsem točna prelomnica, po kateri naj bi ločili tisk v dobi okupacije od tiska po osvoboditvi, v kolikor seveda osvobodilni tisk povsem izznamemo. V onih letih so bili Slovenci raztreseni daleč po Jugoslaviji in tudi preko njenih meja. Slovenski izgnanci v Srbiji so bili osvobojeni n. pr. že v septembru in oktobru 1944 ter so takoj pričeli s publikacijami. Teh njihovih tiskov nikakor ne moremo uvrstiti pod osvobodilni tisk, še manj seveda pod okupacijski, marveč med objave, ki so izšle po osvoboditvi, čeprav se je ta zanje izvršila več mesecev pred osvoboditvijo Ljubljane in večjega dela Slovenije. Malo čudno bo zvenelo, če bomo našli v prihodnjih bibliografijah med tiskom iz let okupacije brošuri Borisa Kidriča in E. Kocbeka ali slovenska kalendarčka, kar je konec 1944 in v začetku 1945 povsem legalno in javno izšlo v Beogradu ozir. Srbiji. Zaradi tega spadajo te objave vsekakor še v to bibliografijo.

2. Skupine, ki jih je NUK prevzela na temelju decimalne klasifikacije za svoje bibliografsko delo, so ponekod preveč strnjene. Navajanje del različnih panog pod skupnim zaglavjem čisto moti, kakor n. pr. »socialne vede in statistika«. Zakaj taka zveza? Socialne vede lahko spojimo s sociologijo in pod., medtem ko naj ima statistika, ki jo vendar uporabljamo v vseh panogah, svojo lastno skupino, saj tudi nosi oznako 31. Zakaj torej združevati s 30? Tudi »uprava in vojska« [351—355] naj bosta ločeni skupini: v eni skupine 351—354, v drugi pa 355. Prav tako je čudna povezava razreda [7]*: »Umetnost, umetnostna obrt - film - glasba - igre - šport« in njega skupine »gledališče - zabava - igre« [791—795]. Tu sameva n. pr. Rappaportov »Igralski abecednik« med tremi šahovskimi knjigami. V bibliografiji je naveden šah pod umsko kulturo, naši športniki so ga pa uvrstili v telesno kulturo, ki ima v bibliografiji posebno skupino [796].

3. Razyrstitev tiskov v posamezne razrede in skupine je marsikje neložna, nedosledna, tudi nepravilna. Glej na primer: (501)* »Pravila hranilnice in posojilnice« ne spadajo pod »denarništvo« [352], marveč pod »zadružništvo« [354], kjer so že tako in tako vsa ostala vzorna pravila zadruge ne glede na njih vrsto. — (502) »Perko Vencelj: O skladu vodstva« (izdanje Sindikalne knjižnice) ne spada pod »denarništvo«, marveč v skupino »delo-delavstvo-strokovne zveze« [351] ali pa kvečjemu pod »narodno gospodarstvo«

* Številke v oglatih oklepajih označujejo skupine po decimalni klasifikaciji, številke v okroglih oklepajih pa tekočo številko tiska v »Bibliografiji 1945—1947«.

[33], ker sklad vodstva, dasi se imenuje »sklad«, z denarništvom nima nikake zveze. — (539, 542) »Pravila Zveze delavcev in nameščencev usnjarsko-predelovalne industrije Jugoslavije« in »Pravila Zveze tekstilnih in oblačilnih delavcev in nameščencev Jugoslavije« nikakor ne spadajo pod »zadružništvo« [334], marveč pod »strokovne zveze« [331]. — (558, 666) »Predpisi o valorizaciji«, ki jih je izdalo Ministrstvo za finance, so pod [358] »proizvodnja, plansko gospodarstvo«, a »Zakoni in navodila za izvedbo te valorizacije«, ki jih je izdal Iniciativni zadržni odbor za Slovenijo, so v skupini »pravo in ustava« [34]. Tu se je treba odločiti za enotno klasifikacijo, ne pa za dvovrstno. — (729) »Dr. Grosman Božena: O zdravstveni zaščiti matere in otroka« ne spada v skupino »socialno skrbstvo-zavarovanje-socialne organizacije« [36], marveč pod »zdravstvo« [61]. — (797) »Predpisi o učencih v gospodarstvu« ne spadajo v skupino »vzgoja-šolstvo« [37], marveč ali v skupino »socialno skrbstvo itd.« [36] ali v skupino »delo itd.« [331]. — (911) »Lutman Stane: Borba proti mikrobom«, ki je izšla kot 2. zv. »Zdravstvene knjižnice«, ne spada pod »biološke vede« [57], marveč pod »zdravstvo« [61], kjer so že prevodi de Kruifovih »Lovcev na mikrobe« in ostalih njegovih del (924—926). — (914) »Muha ni samo nadležen mrčes, temveč prenaša nalezljive bolezni«: za ta tisk veljajo iste opombe kakor spredaj. — (1120) »Poročilo in računski zaključek Kmetске posojilnice ljubljanske okolice za upravno leto 1945« ne spada pod »knjigovodstvo« [657], pač pa pod »zadružništvo« [334], kvečjemu pod »denarništvom« [332], kjer je že poročilo Denarnega zavoda Slovenije za 1945 (495). — (1121) Navodila in pojasnila k »Splošnim navodilom za oskrbovanje industrijskih podjetij v letu 1947« ne spadajo pod knjigovodstvo, marveč pod »industrijo na splošno« [62] ali pod »trgovsko tehniko« [65]. — (1004—1009) »Začasne norme v graditeljstvu« so v skupini »inženirstvo-tehnika-industrija« [62], medtem ko so norme (1134—1142) v skupini »stavbarstvo-obrta in material« [69]. Pravilna pa je razporeditev začasnih norm pod 1013—1015 in 1017—1022 v skupino 62, ker so te za cestna in podobna dela, ne pa za gradnje in stavbarstvo. Teh razlik je delno kriva tudi decimalna klasifikacija. — (1241) »Bataljon« Klusovega Jože ni pesniško delo in ne spada v skupino »pesništvo« [8—1], marveč v skupino »pripovedništvo« [8—3].

4. V skupinah »pripovedništvo« [8—3], bodisi pri izvirnem [886.3—3] kakor tudi pri prevodnem [8. (Z...03)] je vrsta del, ki niso leposlovna v ožjem pomenu tega bibliografskega pojma in spadajo zato v skupino »spominov iz vojnih let« ali pa vsaj v skupino »druga svetovna vojna« [940.53], kjer so že nekateri taki spisi, n. pr. (1653—1656, 1669, 1670, 1682). Ta dela so: (1369) Ob drugi obletnici XXXI. divizije. — (1386) Jurca Branka: Pod bičem. — (1395) Komanova Manica: Rab. — (1424) Mikuš Metod: Iz Dolomitov na Rog. — (1425) Mohorič Milena: Motivi z Raba. — (1444) Vouk Ivan: Dachau. — (1432) Seliškar Tone: Zmagali bomo. Reportaže. — (1438) Skraba Matija ps. Barjanski: Barjanski puntarji. — (1503) Grosman Vasilij: Pekel v Treblinki. — (1515) Komsomol v veliki domovinski vojni. — (1526) Simonov Konstantin: Med jugoslovanskimi partizani. — (1544) Edelman Marek: Ghetto se bori. — (1545) Fučik Julius: Zapiski izpod vešal. — (1550) Colaković R.: Zapiski iz osvobodilne vojne. — (1552) Lalevič Dušan: Zapiski iz Dachaua.

5. Prav tako bi bilo treba določiti primerno mejo med pripovedništvom za odrasle in povestmi za mladino odn. za otroke. V tej »Bibliografiji« so v posebni skupini »povesti za otroke in slikanice« (brez označbe, kje je meja), medtem ko posebne skupine za mladinska dela ni. Toda med »pripovedništvom« je vrsta del, ki vsekakor spadajo bolj pod »mladinsko književnost« kakor pa pod »pripovedništvo«. N. pr. (1377) Hudales Oskar: Triglavov polet. — (1382) Ingolič Anton: Udar na brigada. — (1427) Pahor Jože: Otrok črnega rodu. — (1430, 1430 a) Seliškar Tone: Bratovščina sinjega galeba (v prevodih) itd.

6. Vprašanje je tudi, ali so Iljinova dela (1504—1509) pripovedništvo ali poljudno znanstvo. Če že nimamo poljudnega znanstva kot posebne skupine, kar bi bilo vsekakor želeli že zaradi praktične uporabe ljudskih knjižni-

čarjev, spadajo ta dela vsekakor prej v odgovarjajoče prirodoslovno-tehnične skupine ali podskupine kakor pa med »pripovedništvo«. Isto je tudi z delom J. Sura »Od kresov do radia« (1532).

In končno: (1615) Zbornik »Ob desetletnici smrti Maksima Gorkega« ne spada pod »biografije« [92], ampak v skupino »slovsstvena zgodovina« [8], kjer so že zborniki, kakor n. pr. »Cankar Ivan« (1210) ter »Prešernov dan, naš kulturni praznik« (1227—1229).

7. Po mojih zapiskih in tiskih, ki so mi na razpolago, vidim, da manjkajo v »Bibliografiji« tile tiski iz let 1945—1947:

a) *Periodika:*

»Resnica«. Priloga »Novega sveta«, Chicago Ill. Uradno glasilo dveh slovenskih društev »Sv. Križ« in »Danica«, Chicago Ill. Z angleškim delom »Our Youth«. Po podatkih »Ameriškega družinskega koledarja« (ADK) za 1948 je pričela izhajati v sept. 1946.

Isti ADK poroča še o sledečih slovenskih periodikah:

»Sloga«. Glasilo Jugoslovanske Podporne Zveze »Sloga«. Izhaja šesto leto v Milwaukee, Wisc., ZDA.

»Slovenski glas«, ustanovljen po skupnem sporazumu ob prenehanju »Slovenskega lista« v Buenos Airesu in »Pravice«, istotam. Začel izhajati septembra 1946. Od sept. 1946 do 10. sept. 1947 je izšlo 24 števk. Urednik je Ladislav Škof. Izdaja ga šest slovenskih društev in organizacij v Argentini. Prinaša članke tudi v španščini.

»Pravica«. Izhajala je v Buenos Airesu do združitve s »Slovenskim listom« — v »Bibliografiji« glej pod (157) — v »Slovenski glas«.

»Majski glas«. Posvečen 40 letnici »Proletarca«. Chicago, Ill. 1945. Leto XXV. Izdaja Jugoslovanska delavska tiskovna družba [Proletarec]. Izhaja enkrat letno z mnogimi ilustracijami.

b) *Ostali tisk:*

V tem seznamu navajam samo glavne oznake tiskov, ki jih ni v »Bibliografiji«, medtem ko bodo podrobnosti navedene v dodatku »Slovenske bibliografije za 1948«, ker sem jih dal na razpolago NUKu.

Lagin Lazar: Oklopna Anuška. [Prev. Iv. Marinčič.] Trst 1947. Ljudska knjižnica št. 1. — Beck Aleksander: Volokolamska cesta. Trst 1947. Ljudska knjižnica št. 2. — Bevk France: Morje luči. Trst 1947. Izdala Gregorčičeva založba. Uvod o Bevku napisal Andrej Budal. — Naj pesem naša zadoni. Jesenice 1945. Založil Okrajni odbor OF Jesenice. Str. 128. — Nemec Ivan-Vojko: Kmetijska zadruga. II. izd. Lj. 1946. Izdal IZOS. — Pravila Zveze lesnih zadrug z o. j. Izdal IZOS. — Pravila Zveze živinorejskih zadrug z o. j. Izdal IZOS. — Pravila Okrožne centrale nabavnih in prodajnih zadrug z o. j. Lj. 1946. Izdal IZOS. — Pravila Blagovne centrale nabavnih in prodajnih zadrug z o. j. v Ljubljani. Lj. 1946. Izdala Blagovna centrala. — Pravila Nabavne in prodajne zadruge z o. j. Lj. 1945. Izdal IZOS. — Pravila Nabavne in prodajne zadruge z o. j. Krško 1945. Izdala Naproza Krško. Tisk Tiskarne br. Rumpret. Krško. — Pravila Živinorejske selekcijske zadruge z o. j. Izpopolnjena izdaja z novo formulacijo čl. 2. pravil. Izdal IZOS. — Učni načrt za gimnazije za šolsko leto 1947/48. Priloga k številu 12 »Vestnika Ministrstva prosvete LRS« z dne 15. 9. 1947. Str. 24. — Predmetnik in učni načrt za večerne delavske gimnazije za šolsko leto 1947/48. Priloga št. 1 k št. 13 »Vestnika Ministrstva prosvete LRS« z dne 2. okt. 1947. Str. 10. — Začasni učni načrt za slovenski jezik z jugoslovansko književnostjo za V. do VIII. razred gimnazije. Priloga št. 2 k št. 13 »Vestnika Ministrstva prosvete LRS« z dne 2. oktobra 1947. Str. 4. — A. Kurski: Socialistično planiranje narodnega gospodarstva. Vlada LRS-Načrtna komisija. Ljubljana 1946. Str. 86. Cikl. — Revija kulturno

umetniškega dela sindikalnih kulturno umetniških društev in skupin Slovenije, 22. do 27. XI. 1947. Izdal Glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije. Str. [VIII.]. — Navodila k obračunavanju davka na promet proizvodov. Zagreb 1947. Tiskal Hrvatski tisk. zavod. Str. 12. — Zakon o ustavodajni skupščini LRS. Priloga »Ljudske pravice«, 1946. — Zakon o volilnih imenikih. S pojasnili. Drugo izdajo. Zbirka zakonov FLRJ-ZZ št. 8. Beograd 1947. Str. XIV. in 74. — Zakon o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih. Zakon o tisku in zakon o izdajanju in razširjanju mladinske in otroške književnosti in tiska. Drugo izdajo. ZZ št. 14. Beograd 1947. Str. XIII. in 42. — Zakon o skrbništvu in posvojitvi. ZZ št. 16. Beograd 1947. Str. XV. in 42. — Temeljni zakon o prekrških. ZZ št. 19. Beograd 1947. Str. X. in 50. — Zakon o narodni milici. Druga izdaja. ZZ št. 60. Beograd 1947. Str. X. in 83. — Nova zakonodaja o invalidih, s komentarjem. Beograd 1947. ZZ št. 61. Str. X. in 174. — Zbirka predpisov o strokah in plačah državnih uslužbencev. ZZ št. 64. Beograd 1947. Str. XVI. in 416. — Predpisi o plačah osebja v trgovskih podjetjih in prodajalnah. Zbirka predpisov iz delovnega prava št. 3. Beograd 1947. Str. 40. — Zakon o petletnem načrtu za razvoj narodnega gospodarstva Federativne ljudske republike Jugoslavije v letih 1947—1951. Beograd 1947. Zbirka predpisov z gospodarskega področja št. 5. Str. LXV. in 108. — Ustava Ljudske republike Slovenije. Lj. [1947]. 4°. Str. 32. Luksuzna izdaja. — Navodila za popis strokovnih kadrov. Bgd. 1946. Izdal Državni statistični urad. Z uredbo o razvidu strokovnih kadrov. — Kersnič Lojze: Čemu naj varčujemo? Lj. 1946. Str. 10 [IV]. — Zakaj in kako štediti. Uradna izdaja 1947. Izdala Narodna banka FLRJ. Str. 14 [III]. — Statut Fizkulturne zveze Jugoslavije. Priloga »Poletje« z dne 12. 5. 1947. Str. 4. — Prebivalstvo Ljubljane v letu 1945. Ljubljana 1946. Cikl. Str. 41 in II. Sestavil Statistični odsek M. L. O. — Predavanja tehničnih baz. Skripta. Cikl. Izdalo Ministrstvo za gradnje. Lj. 1946. — Ing. arch. Marjan Tepina: Po dveh mesecih in pol. Julija 1945. Str. 16 [IV]. Cikl. — Navodila za izpolnjevanje obrazca združnega statističnega poročila za leto 1946. Glavna združna zveza LRS. — Razstava Spacal. Trst. 1946. — Publikacije Mladinske knjige. Lj. 1947. Str. 4. — Prešernova knjižnica 1948. Str. IV. Lj. 1947. — Knjižni načrt Tiskarne družbe sv. Mohorja v Celju za 1947, 8 str. Dve izdaji z različno naslovno stranjo. — »Slovenija«, 1947. VIII. S slikami. Izdal »Turisthotel«. S prilogi: Pregled letovišč, zdravilišč in turističnih gostinskih obratov [za 1947]. — Slovenija—Jugoslavija v zimi 1947. Str. VIII. Izdal Turisthotel. — Seznam letovišč, zdravilišč in turistično gostinskih obratov Turisthotela in cenik za turistično sezono 1946. Str. 6. — Pregled železniške službene zveze. FLRJ. Državne železnice, uprava Ljubljana. Ljubljana 1947. Es 304. Str. 44. — Očrt telefonskega prenosa. FLRJ. Državne železnice, uprava Ljubljana. Ljubljana 1946. Es 303. Str. 67. 1700/46.

8. Pri opisu periodik sem ugotovil tele pomanjkljivosti:

(214) »Zadugar«, Trst. Manjka: Leto 24 [1945], ko je izšla št. 268 z dne 10. junija 1945.

Po podatkih pregleda »Slovensko časopisje v Ameriki«, ki je izšel v ADK 1948 na str. 60—65 je treba izpopolniti podatke pri ameriško-slovenski periodiki:

(1) »Amerikanski Slovenec«, ki naj bi po podatkih v »Bibliografiji« izhajal vsaj do konca 1947, je prenehal izhajati že 3. sept. 1946. Tu lahko navedemo tudi podatek »Ref. Ameriški družinski koledar 1948, str. 60—61«, kjer je zanimiv članek o zgodovini tega slovenskega lista v Ameriki, ki je prenehal izhajati ob svoji 55 letnici.

(3) »Ave Maria«. Ustanovljen 1925. Torej ni izhajal — kakor beremo v »Bibliografiji« — leta 1945 že XXXVII. leto. Last frančiškanov.

(61) »Jugoslovanski obzor«, ne »Jugoslovenski obzor«, kakor je v »Bibliografiji«. Prenehal izhajati v decembru 1946. Urednik Rado Staut, po poklicu tiskar in tiskarnar. Navesti še: »Ref.: Ameriški družinski koledar 1948, str. 61—62«.

(147) »Proletarec«: ustanovljen januarja 1906. Izdaja Jugoslovanska delavska tiskovna družba, Chicago, Ill. Urednik Frank Zaitz.

(148) »Prosveta«: glavni urednik Anton Garden. Pomožni uredniki Louis Beniger, Anton Slabe in Milan Medvešek.

(157) »Slovenski list«: prenehal izhajati v septembru 1946 in je namesto njega in namesto prav tako ustavljene »Pravice« pričel izhajati »Slovenski glas«. Urednik Josip Novinc. Dodati: »Ref. Ameriški družinski koledar 1948«, pod »Južna Amerika«, str. 63.

(215) »Zarja«: urednica Albina Novak.

9. »Bibliografija« pozna samo en ameriški koledar, t. j. že omenjani »Ameriški družinski koledar«. Po podatkih v tem ADK (ADK 1946, str. 153) pa sta v ZDA izhajala še dva slovenska koledarja, in to »Koledar Ave Maria«, od leta 1943 imenovan »Slovenski koledar«, in pa »Baragova pratika«.

10. Ni mi povsem jasno, zakaj se v »Bibliografiji« pod št. 231 in 235 navajata dve knjigi, od katerih je ena tiskana v Zagrebu, druga v Beogradu, a obedve v neslovenskih jezikih. Če ti dve bibliografiji navajata tudi slovenske tiske, ni to še dovolj, da bi spadali v seznam slovenskih tiskov. V statistiki sta navedeni kot prevoda, kar pa dejansko nista.

11. Pri posameznih navedbah v »Bibliografiji« so različne pomote in pomanjkljivosti. Tako n. pr.: Na str. 61 manjka tekoča številka (1096), kar je tudi jasno iz statistike knjig II. oddelka, kjer bi moralo sicer biti 1463 del, a jih je samo 1462. — (1523) Kot avtor je naveden Rudolf Branko »Pod zvezdo« (igra), medtem ko je pri (1449) naveden kot avtor Branko Rudolf »Pod zvezdo« (otroška povest). V abecednem kazalu avtorjev sta obadva tiska navedena pod pravilnim: Rudolf Branko. Jasno je, da isti avtor ne more imeti istočasno dveh priimkov: Rudolf in Branko. — (1529) Pri »Izbranih delih Molièra I.« manjkata imeni prevajalcev Vidmarja Josipa in Župančiča Otona. — (1490) Kot avtor je naveden Lucianus, medtem ko je na delu samem naveden Lukian. — (1675): manjka navedba pisca [A. J. P. Taylor]. — (273 do 275): Manjkajo označbe: Natisnila Adria Printing Company, Chicago 14, Ill. Vsi ti tiski imajo po 224 strani z mnogimi slikami. — (352) Pravilno: Zbirka VI/2, ne pa VII/2. — (213) V pripombi mora biti, da so izhajali pred vojno letniki I. do III., ne pa I. do IV. — Pri tiskih (672, 682, 689, 691, 692, 695, 697, 700 in 702) manjkajo dejanski nazivi brošur in so brošure registrirane samo pod podnaslovi. Po gornjem vrstnem redu manjkajo nazivi: »Državna kontrola Slovenije«, »Finance Slovenije«, »Obnova in izgradnja Slovenije«, »Pravosodje v Sloveniji«, »Zdravstvo v Sloveniji«, »Industrija in rudarstvo Slovenije«, »Trgovina in preskrba Slovenije«, »Kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije« in »Socialno skrbstvo Slovenije«. Vsi ti tiski so zabeleženi kar pod »Poročilo o delu Kontrolne komisije«, »Poročilo o delu Ministrstva za finance« in pod, kar pa je dejansko podnaslov. Edino brošura pod (686) iz te serije »Prosveta Slovenije« je označena pravilno. — (1484) Tisk Aragona Louisa »Smrček« in »Dve črtici« je naveden kot 1. zvezek »Male knjižnice«, je pa dejansko izšel kot 18. zvezek »Male knjižnice« šele leta 1948. Kot 1. zvezek »Male knjižnice« so izšle v septembru 1948 Puškinove »Povesti Ivana Petroviča Belkina«. Če pa ta zvezek morda ni bil dan v prodajo, bi bilo prav, da se to navede.

12. Ker je »Bibliografija« namenjena tudi praktični rabi in mora biti zaradi tega čimbolj razumljiva in dostopna vsakomur, tudi preprostem knjižničarju, bi bilo treba uporabljivost izboljšati z raznimi kazalkami. N. pr.:

a) Avtorji, ki pišejo pod psevdonimi in pod., so navedeni pod pravimi imeni. Njih psevdonim je razrešen pod pravim imenom ter je abecedno naveden samo v »kazalu avtorjev«. Morda ne bi škodovalo, če bi vsaj pod »pripovedništvom« v abecednem zaporedju navedli kazalko, kakor n. pr.: »Prežihov Voranc« glej pod »Kuhar Lovro« — »Brest Vida« glej pod »Peterlin Majda« — »Klusov Joža« glej pod »Flander Bogo« itd.

b) Pri prevodih pa je razrešitev psevdonimov nedosledna: pri (1482 in 1483) je navedeno »Dekker E. D. ps. Multatuli«, pod (1487) pa »Stendhal (Henry Beyle)«.

c) Marsikateri tisk ima na ovitku drugačen naslov kakor pa na naslovni strani. Sicer je ta različnost v tekstu objave v »Bibliografiji« običajno navedena, toda tak tisk se vodi samo pod imenom, ki je na prvi naslovni strani, ne pa tudi pod onim, ki je na ovitku. Ker to moti marsikoga, ki kak tak tisk išče, ne bi škodovalo, če bi uvedli kazalko, kakor n. pr.: »Hočemo šole, kulturo, univerzo ...« glej pod (746): »Zbirka člankov o organizaciji srednješolske mladine in o organizaciji pionirjev« ali pa »Zdravi gradimo boljše bodočnost« glej pod (937) »Čuvajmo svoje zdravje«.

Pri št. (953) Musek Vitko »Tuberkuloza« pa naslov na ovitku »Tuberkuloza je najbolj nevarna dojenčkom in dozorevajoči mladini« v tekstu zapiska sploh ni naveden.

č) Marsikateri periodični tisk je med izhajanjem izpremenil svoj naziv. Tudi tu bi bila potrebna kazalka, ker je tak tisk često bolj znan pod kasnejšim naslovom kakor pa pod prvotnim, s katerim je naveden v »Bibliografiji«. N. pr. (159) »Slovenski tisk« je imel dve številki, »Naš tisk« pa kar 16, in vendar je list objavljen samo pod prvotnim imenom. Tudi tu bi bila vsekakor potrebna kazalka: »Naš tisk« glej pod »Slovenski tisk« (159).

13. Tudi tiskovnih napak ne manjka. »Popravki« na str. 126 še zdaleč ne popravljajo vseh napak in pomankljivosti. Razne številke, pike, oklepaje itd. bo popravil vsak sam. Omenjam samo nekatere večje tiskovne napake:

Na strani 6. med kraticami je v zadnji vrsti druge kolone precej nerodna pomota. Navedena je kratica »ZZRJF«, kar naj bi po tem tolmačenju značilo: »Zbornik zdravstvenih (pravilno znanstvenih) razprav juridične fakultete.« — Pri tisku št. 197 je navedeno: Vestnik jugoslovanske dechauseke, prav dachauske skupine. — Pri tisku št. 583 je Gutinčič namesto Gustinčič. — Pri tisku št. 697 je navedeno »Izd. ministvo, prav ministstvo«, medtem ko popravki popravljajo tako napako samo pri št. 699. — Pri tisku št. 1684 je navedeno, da je bilo delo napisano v Istitutu, prav Institutu (narodne osvoboditve pri predsedstvu vlade LRS).

V delu, ki naj služi kot znanstveno gradivo in temelj za nadaljnje študije, naj v bodoče izostanejo tudi take, morda navidezno neznatne, tiskovne in druge pomote.

14. Zdaj še nekaj načelnih pripomb in misli.

Ze dejstvo, da smo v tem članku, ki temelji na sorazmerno skromnih virih, ugotovili, da manjka v »Bibliografiji« 46 tiskov, ki so na razpolago v Ljubljani, kaže, da služba dolžnostnih izvodov ne deluje tako, kakor bi morala. Med temi tiski so navedeni samo štirje, ki niso izšli na ozemlju FLRJ, torej bi moralo najmanj 42 gornjih tiskov priti po dolžnostni poti v Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani ter s tem v uradno »Bibliografijo«. Nihče ne more reči, da so ti samo iz leta 1945, ko stvar še ni bila organizirana. Med njimi so tiski iz vseh let in lahko izjavim, da se stvar še vedno nadaljuje, ker izhaja še vedno precej publikacij, ki niso navedene v bibliografskih zapiskih, ki jih NUK objavlja v »Slovenskem knjižnem trgu«. Potrebno bi bilo tu, da NUK stori vse tako pri tiskarnah kakor pri založništvih v Sloveniji in po Jugoslaviji, da bo dobivala dolžnostne izvode vseh slovenskih tiskov. Samo tako bo lahko »Bibliografija« popolna, vsaj kar se tiče tiskov na ozemlju FRLJ.

15. Če pogledamo preko meje, prav tako lahko ugotovimo, da marsikje izide ta ali oni slovenski tisk, ki ga »Bibliografija« ne pozna. V Trstu in Gorici izide marsikaj in samo pogled v »Tržaško bibliografijo« I., ki vsebuje publikacije od 1. maja 1945 do 30. sept. 1947, nam pokaže poleg cele vrste periodik še okrog 80 tiskov, ki v naši »Bibliografiji« niso navedeni, med njimi skoraj 50 zvezkov »Nove Talije« iz Gorice. Stvar je jasna: Naša Narodna in univerzitetna knjižnica teh objav ni sprejela in jih zato ne omenja, ker se ravna po načelu, da navaja samo ono, kar prejme. To je pravilno, vendar menim, da bi se dalo ta dela nabaviti, kajti v Trstu in v Gorici imamo še toliko stotin naših zavednih kulturnih delavcev, ki bi nam jih lahko preskr-

beli. To je zlasti v današnjih časih, ko bijejo naši še neosvobojeni kraji težak boj za narodnostni obstanek in za narodnostno uveljavljanje, še toliko bolj važno. Podoben je položaj tudi z našim tiskom na Koroškem, kolikor ga pač je.

16. Ozreti se moramo še na slovenski tisk v prekomorskih deželah, zlasti v ZDA, a tudi v Južni Ameriki in morda v Kanadi in Avstraliji. Podatki o njem so pri nas zelo pomanjkljivi. Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani večine tega tiska ne prejema, tudi ne periodičnega, odvisna je od redkih pošilk nekaterih časopisov, za ostale stvari pa samo od darov posameznikov ali pa uslužnosti raznih prijateljev slovenske knjige, ki take tiske dobijo iz Amerike in jih dajo njej v registracijo. Potrebno bi bilo navezati stike z našimi ameriško-slovenskimi kulturnimi delavci, da bodo skrbeli za redno dostavljanje vseh slovenskih izdaj v Ameriki, da bomo imeli točen pregled nad književnim udejstvovanjem naših rojakov. Tu naj bi pomagali Slovensko-ameriški narodni svet [SANS] v Chicagu, zatem Slovenska Narodna Podporna Jednota [SNPJ] ter Prosветna matica JSZ, obe v Chicagu. Tudi naše kulturne organizacije v Clevelandu je treba o stvari obvestiti, saj imajo v tem velikem slovenskem mestu poleg svojega kulturnega parka tudi svoj kulturni muzej in v njem mnogo tiskov, ki so tu izšli v teku desetletij.

17. Vtis imam, da je nekaj krivde za pomanjkljivosti tudi v knjižnici sami, kajti zaradi prezaposlenosti posameznih referentov ni dovolj samoiniciativnosti pri dopolnjevanju slovenskih tiskov z onimi, ki ne pridejo po dolžnostni poti k nam, temveč jih je treba poiskati in zahtevati od založnikov in tiskarn. Če bo NUK navezana le na to, kar pride samo po sebi, bo vedno kaj manjkalo. Treba bi bilo paziti na objave v dnevnem in strokovnem tisku, pregledovati naše knjigarne, ki marsikaj dobijo, česar NUK ne pozna, in ni dvoma, da bo uspeh pomemben in zadovoljiv. Opazil sem tudi, da so nekateri tiski, ki so sicer bili navedeni v bibliografskem mesečniku »Naš tisk« [1946—47], izpuščeni v »Slovenski bibliografiji«. Razumem, da je težko navesti kaj takega, česar referent ni videl, vendar bi morala biti tuja objava dela nekakšno opozorilo sestavljalcu bibliografije, da je treba tak tisk poiskati in, če ga že NUK ne more dobiti za svoje zbirke, vsaj zabeležiti v svoje bibliografske zapiske, kajti gotovo je, da »Slovenski tisk« ni teh navedb pobral iz zraka. Tudi v raznem časopisju najdemo poročila o tej ali oni publikaciji, ki je izšla izven LRS ali celo izven FLRJ, zato bi bilo treba vedno poiskati tak tisk ali vsaj podatke o njem.

18. Slovenska bibliografija bi morala sčasoma postati zanesljiv, točen in popoln seznam vseh slovenskih tiskov, naj izidejo kjer koli, zatem vseh prevodov iz slovenskega jezika na tuje jezike, vseh izdaj slovenskih avtorjev v katerem koli jeziku in končno vseh tiskov, ki so izšli na ozemlju LRS v katerem koli jeziku. Razumljivo je, da iz velike praznine, ki smo jo v bibliografskem udejstvovanju doživljali toliko let, ni mogoče čez noč preskočiti v popolnost. Toda storiti moramo vse, da se taki popolnosti čimprej in čimbolj približamo. K temu pomagati je glavni namen teh pripomb.

Pripomba: K točki 7. a) navajam še: »Gospodarstvo«. Časopis za trgovino, industrijo, obrt in finance. Izhaja dvakrat mesečno. Trst. Leto I. (št. 1—9). Št. 1 izšla 28. avgusta 1947. Odgovorni urednik dr. Mirko Koršič. — »Objave«. Priloga »Uradnega lista« (189). Leto I./II. Št. 5 [prav 1] — 50 (1945). Str. 172. — Leto III., št. 1—80. (1946). Str. 570. — Leto IV. Št. 1—53. Str. 732. (1947). — K točki 7. b): »Nebo v letu 1948«. Efemeride za Ljubljano. Priloga »Proteusa« št. 4/5. 15. decembra 1947. — »Omarica za prvo pomoč«. Ljubljana 1947. Str. [IV.] »Sodobna češkoslovaška umetnost«. 22. maja do 12. junija 1947. Umetnostna galerija Skorpion, Trst. Str. 14 in [XVI.]. V. 8°. Osem celostranskih reprodukcij.

Coetko A. Kristan